

РЕКОМЕНДАЦІЇ

дискусійної платформи на тему:

"Організація співпраці Національної поліції з громадськими формуваннями з охорони громадського порядку і державного кордону в умовах воєнного стану"

В ході експертної дискусії за участі представників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, представників національної поліції, громадських формувань з охорони громадського порядку та державного кордону, лідерів громадських організацій, науковців, експертів Громадської мережі публічного права та адміністрації UPLAN, яка пройшла на базі Одеського державного університету внутрішніх справ у змішаному очно-дистанційному форматі, учасники констатували наступне:

Під час повномасштабного вторгнення рф на територію України зростають потреби у забезпеченні громадського порядку та особистої безпеки громадян. Кризовий стан, у якому перебувають нині більшість громад, величезна внутрішня міграція, втрата багатьма громадянами засобів існування призводять до ускладнення криміногенної ситуації та загрози вчинення громадянами протиправних діянь.

Відтак вкрай актуальною стає необхідність прийняття системних превентивних профілактичних заходів, спрямованих на усунення причин вчинення правопорушень та зменшення кількості скоєних злочинів.

В такій ситуації перед Національною поліцією та громадськістю постало актуальне завдання пошуку та застосування механізмів партнерства, які дозволяють разом нести відповідальність за безпеку у громаді.

Нейтралізувати сучасні загрози допоможе комплекс спільних заходів організаційного, превентивного, фінансового, просвітницького характеру Нацполіції та громадських формувань з охорони громадського порядку та державного кордону.

Умовами успішної взаємодії є наявність комунікації, спільних заходів та діяльності, результатом чого має стати підвищення безпеки життя жителів громади та можливість реалізації ними передбачених законом прав.

У зв'язку із цим пропонується:

- ❖ Для подальшої активізації спільної діяльності ГФ та Нацполіції утворювати **регіональні мережі** громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону та формувати **об'єднані штаби** керівників цих формувань.
- ❖ З метою вирішення місцевих проблем та викликів воєнного часу, для закріплення партнерства слід **укладати меморандуми про співпрацю** між мережею ГФ, Головним управлінням Національної поліції області, районними підрозділами Нацполіції.

- ❖ Сприяти створенню при Головному управлінні Національної поліції в Одеській області **Координаційної ради** за участі представників громадських організацій і громадських формувань, розробити та ухвалити відповідне **Положення**.
- ❖ Започаткувати у громадах **інститут муніципального комісара** як громадського помічника дільничного інспектора, затвердити Положення про муніципального комісара.
- ❖ Утворити при Головному управлінні Національної поліції області **Раду ветеранів та Молодіжну раду**, сприяти їх діяльності у тісній співпраці з ГУНП, ГФ та ГО.
- ❖ При розробці наступної **регіональної програми «Безпечна Одещина»**, строк дії якої завершується у 2024 році, передбачити широку взаємодію у сфері громадської безпеки між органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, національною поліцією та Мережею громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону; передбачити хоча б мінімально необхідне **фінансування діяльності ГФ у патрулюванні** разом із поліцією; внести **зміни до відповідного розділу Стратегії розвитку Одеської області**.
- ❖ Розробити та реалізувати **тематичний план проведення занять з правової освіти** населення силами мережі Громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону та нацполіції, залучати представників ГФ до занять **військово-патріотичного спрямування** з учнівською та студентською молоддю, у т.ч. з надання **першої медичної допомоги**.
- ❖ Для фізичного виховання і зміцнення громадянського патріотизму молоді проводити з нею **спортивно-туристичні заходи** («Джуру» та інші), знайомити її з історичною спадщиною області у сфері **боротьби із злочинністю**, використовуючи, у тому числі, можливості Громадських формувань та Народного музею одеської поліції.
- ❖ Спільно із представниками **ювенальної превенції** Головного управління національної поліції проводити тематичні **виховні години для учнів, батьківські всеобучі**, зустрічі з батьками учнів, які потребують **особливої педагогічної уваги**.
- ❖ Вивчити та поширити досвід запровадження інституту **поліцейських офіцерів громади**, які працюють і живуть у цих громадах, допомагають жителям не лише у правоохоронній сфері, а й у наданні **домедичної допомоги** постраждалим у ДТП, є членами **адмінкомісії**, виїжджають разом із соцпрацівниками в сім'ї у СЖО, допомагають розкривати злочини та **звітують** перед населенням.
- ❖ Вивчити та поширити досвід створення та діяльності у м. **Татарбунари** Одеської області **Координаційного офісу безпеки**, в якому усі активності з безпеки громади концентруються **в одному хабі**.
- ❖ Вивчати та адаптувати до умов України зарубіжний досвід співпраці правоохоронних органів з громадськістю, налагодити **співпрацю із міжнародними організаціями**, організувати спільну проекту діяльність за **технічної донорської допомоги**.
- ❖ До складу **атестаційних комісій** органів поліції включати представників громадських формувань; серед **критеріїв** оцінювання відповідності поліцейських займаним посадам враховувати ступінь та ефективність їх взаємодії з громадськими формуваннями.

- ❖ Визначити оптимальну для громад **модель взаємодії** органів поліції, громадських формувань, муніципальних та інших структур охорони громадського порядку.
- ❖ З метою **підвищення ефективності участі громадських формувань** з охорони громадського порядку у забезпеченні правопорядку та посилення їх ролі у цих процесах пропонується **внести зміни та доповнення** у чинні нормативно-правові акти, що регулюють відносини у цій сфері, **зокрема**:
 - Впорядкувати терміни «**громадський порядок**» та «**публічний порядок**», які вживаються в актах законодавства, шляхом їх уніфікації або чіткого розмежування. Так, термін «**громадський порядок**» використовується у Конституції та низці законів України, а термін «**публічний порядок**» вживається в Законі України «Про національну поліцію» та у затвердженому КМУ Положенні про Національну поліцію.
 - В Законі «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» **контроль** за діяльністю громадських формувань покласти на спеціально створену **комісію з питань спільної діяльності Нацполіції і громадськості**, яка має складатися з працівників відповідних підрозділів Нацполіції, Держприкордон-служби, представників місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та ГФ.
 - Закон «Про органи самоорганізації населення» доповнити нормою щодо **організації співпраці ОСНів з громадськими формуваннями** з охорони громадського порядку, що діють у межах території діяльності цих ОСНів, та сприяти їм у забезпеченні громадського порядку.
 - Доповнити **Положення про Національну поліцію** функцією участі у забезпеченні **правової та спеціальної підготовки громадян**, які виявили бажання стати **членами громформувань** з охорони громадського порядку і державного кордону.
 - Розробити та затвердити на рівні МВС **методичні вказівки** з підготовки, в яких передбачити **перелік обов'язкових компетенцій**, якими повинні оволодіти громадяни при застосуванні спеціальних засобів і заходів фізичного впливу, **форми навчання**, порядок **оцінювання** рівня знань та його **періодичного підвищення**.
 - Для виконання у повному обсязі ст. 89 Закону «Про Національну поліцію» пропонується **доповнити індикатори**, за якими оцінюється рівень довіри населення до Нацполіції, ще одним індикатором: «**участь разом із громадськістю у спільних проєктах, програмах та заходах**».
 - Звернути увагу громадських формувань та органів Національної поліції, з одного боку, на безпідставне розширення трактування поняття «**громадська безпека**», що призводить до залучення громадських формувань до вирішення інших, аніж громадська безпека завдань, у т.ч. таких, що носять виключно індивідуальний або цивільно-правовий характер, з іншого боку, – на намагання звужити поняття громадська безпека, що гальмує реагування громадських формувань на правопорушення, для припинення яких вони можуть складати адміністративні протоколи відповідно до КАПУ (статті 92, 148, 152, 154, 160, 175⁻¹, 179, 185⁻⁷, 186⁻², 186⁻⁴, 202). Відповідно до існуючої правової доктрини та діючих нормативних

актів, **громадська безпека** – це захищеність від протиправних посягань та надзвичайних ситуацій, які створюють загрозу спричинення шкоди життю, здоров'ю та майну **значної кількості осіб**.

- З метою налагодження ефективної взаємодії між громадськими формуваннями та правоохоронними органами з питань забезпечення громадської безпеки розробити та прийняти на урядовому рівні **регламенти взаємодії**. У зазначених документах визначити: коло учасників взаємодії; юридичні норми та факти, з якими пов'язується здійснення взаємодії; обов'язкові стадії (етапи) взаємодії; права й обов'язки сторін при здійсненні взаємодії; терміни здійснення дій при взаємодії; варіанти дій і рішень учасників взаємодії на кожній її стадії і формалізовані критерії вибору одного з варіантів дії або рішення; нормативи використання ресурсів (у тому числі інформаційних, кадрових і матеріальних), необхідних для здійснення взаємодії; загальні вимоги до інформаційного забезпечення здійснення взаємодії; заходи відповідальності посадових осіб за порушення вимог регламенту взаємодії.

Учасники дискусії пропонують її ініціаторам:

- ☐ Одеському державному університету внутрішніх справ,
- ☐ ГО «Одеський інститут соціальних технологій»,
- ☐ Громадському формуванню з охорони державного порядку та державного кордону «Муніципальна громадська безпека»,
- ☐ Громадській мережі публічного права та адміністрації UPLAN,

використовуючи власні можливості і досвід, спільно організувати практичну реалізацію наведених вище рекомендацій із залученням усіх зацікавлених інституцій та суб'єктів, поширити цей досвід на інші регіони України.

30 жовтня 2024 року, м. Одеса